

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 142/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária UHAĽ s.r.o., Štefana Moyzesa 9877/43, Zvolen, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 16Co/27/2019-204 z 31. augusta 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2024 z 31. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom zaručeného čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) označenými rozhodnutiami všeobecných súdov v konaní o náhradu škody, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 142/2025-17 z 11. marca 2025 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia označených práv

napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

3. Sťažovateľ si voči žalovanej Slovenskej republike, konajúcej prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaná“), žalobou doručanou Okresnému súdu Pezinok 28. februára 2014 uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia žalobcovi) podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v sume 5 962,22 eur s príslušenstvom. Škoda predstavuje žalobcom vynaložené trovy obhajoby v trestnom konaní, v ktorom bol žalobca právoplatne oslobodený spod obžaloby.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 5C/224/2014-138 z 3. októbra 2018 konanie v časti zaplatenia úroku z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 5 962,22 eur od 11. júla 2013 do 25. decembra 2013 zastavil. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 137,78 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 137,78 eur od 26. decembra 2013 do zaplatenia. Zamietol návrh v časti istiny 5 824,44 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 5 824,44 eur od 26. decembra 2013 do zaplatenia. Žalovanej voči sťažovateľovi priznal náhradu trov súdneho konania. Konštatoval, že uznesenie o vznesení obvinenia z 2. júna 2003 bolo sťažovateľovi doručené 16. júna 2003. Premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. začína plynúť samotným doručením nezákonného rozhodnutia, ak ale súčasne už škoda vznikla. Keďže škoda reálne vznikla až zaplatením sťažovateľom advokátovi 13. júna 2013, premlčacia doba neuplynula, námietka premlčania žalovanej je neúčinná. Sťažovateľ bol spod obžaloby právoplatne oslobodený 6. septembra 2012, škodové konanie bolo dokončené zaplatením odplaty advokátovi 13. júna 2013, trojročná subjektívna premlčacia doba podľa § 22 ods. 1 druhej vety zákona č. 58/1969 Zb. začala plynúť 13. júna 2013 ako dňom vzniku škody. Žaloba bola podaná 28. februára 2014, objektívna ani subjektívna premlčacia doba neuplynula.

5. Proti zamietajúcej časti rozsudku okresného súdu podal odvolanie sťažovateľ a proti vyhovujúcej časti podala odvolanie žalovaná. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. V zamietajúcej časti rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalovanej priznal voči sťažovateľovi plný nárok na náhradu trov konania. Dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnený nárok je premlčaný. Uznesenie o vznesení obvinenia mu bolo doručené 16. júna 2003, o vzniku škody pozostávajúcej z trov obhajoby sa dozvedel najneskôr právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku, teda 6. septembra 2012. Objektívnu premlčaciu dobu v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. je nutné počítat' od doručenia uznesenia o vznesení obvinenia. Uplynula teda 16. júna 2013, 9 mesiacov po tom, ako sa dozvedel, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné a o vzniku škody. Nejde o prípad, keď by bolo v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dôvodné aplikovať vo vzťahu k námietke premlčania korektív dobrých mravov, keďže sťažovateľovi nebola skrátená objektívna premlčacia doba do tej miery, že by mu bolo reálne zabránené vo včasnom uplatnení jeho nároku.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie s poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 (prvým v poradí) rozsudok krajského súdu zrušil a vec

mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že námietky sťažovateľa boli predovšetkým založené na momente plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby pri uplatnení nároku na náhradu škody. Najvyšší súd poukázal na závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 z 21. novembra 2017 a stanovisko najvyššieho súdu č. 25/2019 (uznesenie sp. zn. 3 Cdo 3/2018), z ktorého najvyšší súd vyvodil, že objektívna desaťročná premlčacia doba v tomto prípade neplynie. Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu škody v rámci trojročnej subjektívnej doby a objektívna doba neplynula, k uplatneniu nároku došlo včas a nemožno súhlasiť s názorom krajského súdu o uplynutí desaťročnej premlčacej doby. Uzavrel, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a súčasne bol naplnený dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 478/2023 z 11. apríla 2024 rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/28/2022 z 27. apríla 2023 bolo porušené základné právo žalovanej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Predmetné uznesenie zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd dospel k záveru, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 (R 25/2019) nedopadá na vec žalovanej sťažovateľky, keďže jeho závery sa týkajú otázky plynutia objektívnej premlčacej doby nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. vyvodzovaného z nesprávneho úradného postupu, nie z nezákonného rozhodnutia. Rozhodnutie krajského súdu založené na názore, že žalobcov nárok podlieha premlčaniu v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., preto nemožno považovať za odkláňajúce sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2018 (R 25/2019) nemajú v ich vzájomnom vzťahu podporný charakter, predmetné rozhodnutia pojednávajú o právnych otázkach, ktoré nie sú totožné (R 25/2019 – objektívna premlčacia doba pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu neplynie, nález – objektívna premlčacia doba pri nárokoch na náhradu škody vyvodzovaných z nezákonného rozhodnutia plynie, avšak námietku premlčania je za určitých okolností nutné vyhodnotiť ako vznesenú v rozpore s dobrými mravmi a považovať ju za neúčinnú). Napokon nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 nepochybne nemožno subsumovať pod ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a táto kategória je určujúca pre posúdenie opodstatnenosti dovolania v intenciách § 421 ods. 1 CSP.

9. V novom dovolacom konaní najvyšší súd s odkazom na záväzný právny názor ústavného súdu v bode 19 nálezu sp. zn. III. ÚS 478/2023 konštatoval, že právny záver dovolacieho súdu v bodoch 40 a 41 o uplynutí objektívnej premlčacej doby bol vyhodnotený ako ústavne konformný. Tento právny názor je dostatočne zrozumiteľný a riadne odôvodnený podľa § 420 písm. f) CSP. Ďalej konštatoval, že pokiaľ je nárok sťažovateľa premlčaný v dôsledku uplynutia premlčacej doby, tak skúmanie ďalšej argumentácie a dovolacích dôvodov sťažovateľa je nadbytočné, pretože uplynutie objektívnej premlčacej doby je nepochybné a z hľadiska pozitívneho práva nespochybniteľné. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ktorý bol argumentačne viazaný na aplikáciu judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, najvyšší súd poukázal na bod 20 nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 478/2023, v ktorom konštatoval, že rozhodnutia poukazované sťažovateľom (ako zúčastnenej osoby) vrátane rozhodnutia ústavného súdu nespádajú pod rozhodovaciu prax dovolacieho súdu na účel aplikácie § 421 ods. 1 CSP, keďže

nie sú rozhodnutiami dovolacieho súdu. Dovolací súd napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, pretože nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania najmä pre tieto dôvody:

a) odmietnutie dovolania bez naplnenia požiadavky ústavného súdu posúdiť dovolanie z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov vyústilo do opätovnej nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia a porušenia práva na spravodlivý proces;

b) vysporiadanie sa s podrobne uplatnenými dovolacími námietkami podľa § 420 písm. f) CSP jednoduchým a nepreskúmateľným vyjadrením je podľa sťažovateľa nedostatočné, neodôvodnené, a preto nesprávne a predčasné;

c) neposúdenie sťažovateľom uvádzaných rozhodnutí dovolacieho súdu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a prípadných odklonov odvolacieho súdu, hoci bol touto úlohou najvyšší súd v náleze ústavného súdu poverený;

d) aj keď nie je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/4835/2015 (v ktorom sa riešili podstatné otázky sťažovateľovej veci) ustálenou súdnou praxou, je v súlade s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 115/2020 povinnosťou súdu sa s ním vysporiadať, ak sa vzťahuje na dovolateľom uplatnené argumenty;

e) vo vzťahu k nastoleným (dosiaľ neriešeným) dovolacím otázkam k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a k tomu prislúchajúcej judikatúry tak Najvyššieho súdu Českej republiky, ako aj najvyššieho súdu v podobných prípadoch sťažovateľ nedostal odpoveď, len v podobe vety o tom, že sa nezaoberá ďalšími dôvodmi vzhľadom na akceptáciu záverov odvolacieho súdu.

11. Sťažovateľ ďalej polemizuje nad tým, či je rozhodnutie ústavného súdu ustálenou súdnou praxou. Oponuje záveru ústavného súdu v náleze sp. zn. III. ÚS 478/2023 tým, že nález sp. zn. III. ÚS 44/2017, ktorý uviedol v dovolaní, bol uverejnený v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, na ktoré odkazuje aj ďalšie rozhodnutie ústavného súdu. Zároveň aj podľa judikatúry najvyššieho súdu (3 Cdo/6/2017, 6 Cdo 129/2017, 6 Cdo 29/2017, 3 Cdo 165/2018) sa za ustálenú rozhodovaciu prax považujú rozhodnutia ústavného súdu. Ďalšou súčasťou ústavnoprávnej argumentácie sú aj namietané vady konania a napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vytýkané aj v dovolaní.

12. Napokon, v záverečnej pomerne rozsiahlej časti ústavnoprávnej argumentácie sťažovateľ, sumarizujúc skutkové okolnosti jeho právnej veci vrátane vlastnej dovolacej argumentácie, argumentuje v prospech porušenia ústavného práva zaručeného v čl. 46 ods. 3 ústavy aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/4835/2015, ktorého právny názor týkajúci sa stanovenia počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby má byť aplikovateľný aj v Slovenskej republike. Žiada ústavný súd, aby vyložil § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. v súlade s hlavným zmyslom právnej úpravy v čl. 46 ods. 3 ústavy a tiež aby sa na účely určenia začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby zahrnula aj objektívna skutočnosť vzniku škody.

Zastáva názor, že počítanie plynutia objektívnej premlčacej doby od vydania nezákonného rozhodnutia bez prihliadnutia na skutočný vznik škody za stavu, keď trestné konania trvajú viac než desať rokov, s čím sa v čase totalitnej právnej normy vôbec nepočítalo, je v demokratickej spoločnosti neudržateľné. Alternatívne požaduje výklad § 22 ods. 2 posudzovaného zákona v súlade s rozhodnutím ústavného súdu pod sp. zn. III. ÚS 339/08, keď určil začiatok plynutia premlčacej doby na dobu zrušenia nezákonného rozhodnutia.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

13. Na ústavnú sťažnosť reagovala podpredsedníčka najvyššieho súdu listom č. KP 3/2024-108 Cpj 64/2025 doručeným ústavnému súdu 1. apríla 2025, v ktorom uviedla, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

14. K uvedenému listu bolo pripojené vyjadrenie predsedu senátu občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktorý uviedol, že v ďalšom konaní najvyšší súd vychádzal zo záväzných právnych názorov uvedených v bodoch 17 – 21 odôvodnenia nálezu ústavného súdu a bol toho názoru, že v ďalšom konaní nemôže aplikovať svoju pôvodnú argumentáciu. Dodal, že výklad za použitia analógie a doktríny dobrých mravov pôvodne viedol najvyšší súd k záveru, že objektívna premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. v tomto prípade neplynula. Poukazujúc na body 19 – 21 nálezu ústavného súdu, zastával názor, že ústavný súd neakceptoval výklad najvyššieho súdu v pôvodnom uznesení a vychádzal z toho, že v ďalšom konaní možno aplikovať iba normatívny prístup. Pre nemožnosť analogickej aplikácie uvedenej judikatúry cez čl. 152 ods. 4 ústavy dovolací súd konštatoval, že objektívna premlčacia doba sťažovateľovi uplynula. Argumentáciu odvolacieho súdu prevzal do bodu 5 napadnutého uznesenia. Zo skutkového hľadiska poukazuje na bod 8 napadnutého uznesenia a na nespornú skutočnosť, že sťažovateľovi podľa výkladu odvolacieho súdu zostalo ešte necelých 9 mesiacov na uplatnenie nároku na náhradu škody v rámci objektívnej premlčacej doby. Skúmanie ďalšej argumentácie a dovolacích dôvodov považoval za nadbytočné, pretože uplynutie objektívnej premlčacej doby z hľadiska dikcie zákona odvolacím súdom bolo nepochybné.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

15. Zúčastnená osoba, ktorou je Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, nevyužila svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľa:

16. V úvode repliky sťažovateľ tvrdí, že vo vyjadrení najvyššieho súdu nie sú žiadne nové skutočnosti, na ktoré reagoval ústavnou sťažnosťou a na ktorú v celom rozsahu aj poukazuje. Osobitne k tvrdeniu o existencii „zvyškovvej“ objektívnej premlčacej doby v trvaní 9 mesiacov, podľa najvyššieho súdu dostatočnej, poukazuje okrem odkazu na príslušnú časť svojej ústavnej

sťažnosti aj na špecifiká vlastnej kauzy a namieta formalizmus a nespravodlivosť právnej úpravy objektívnej premlčacej doby. Uvádza, že štát na úkor sťažovateľa porušil ústavu neprimerane dlhým trestným konaním a nepriznaním náhrady škody pre uplynutie desaťročnej objektívnej premlčacej doby. Ďalej zdôrazňuje, že svojím konaním nezavinil uplynutie takmer celej formálnej objektívnej premlčacej doby. Ak by žalobu uplatnil pred úhradou odmeny a nákladov advokáta, jeho žaloba o náhradu škody voči štátu by bola zamietnutá pre predčasnosť. Okrem iného zastáva názor, že súd má dať do popredia odčinenie ujmy občanovi aj v sporných prípadoch a nachádzaním práva *contra verba sed secundum rationem legis*, a to aj proti doslovnému a formálnemu výkladu zákona.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných procesných princípov súdnictva garantujúcich právo na spravodlivý proces [čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny), čl. 47 ods. 3 ústavy (čl. 37 ods. 3 listiny), čl. 6 ods. 1 dohovoru], práva na náhradu škody spôsobenej štátom [č. 46 ods. 3 ústavy (čl. 36 ods. 3 listiny)] a práv na ochranu vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkový protokol), práva na účinný opravný prostriedok nápravy (čl. 13 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý podľa sťažovateľa riadne nevykonával dovolací prieskum vymedzených dôvodov zmätočnosti a nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozhodujúca sťažnostná argumentácia je postavená na zjavnej neodôvodnenosti (nepreskúmateľnosti) napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nerešpektovania pokynov vyslovených v náleze ústavného súdu, čo malo vyústiť do nesprávneho procesného odmietnutia opravného prostriedku sťažovateľa, a to na pozadí formalistického a nespravodlivého hmotnoprávneho záveru súdov o premlčaní uplatneného nároku sťažovateľa.

18. Dominujúci spor predmetného civilného konania sa týkal otázky premlčania nároku sťažovateľa na náhradu škody pri výkone verejnej moci pozostávajúceho z trov právneho zastúpenia v trestnom konaní a s tým spojených rôznych interpretačných prístupov k § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. Najprv súd prvej inštancie vyslovil, že objektívna premlčacia doba začína plynúť samotným doručením nezákonného rozhodnutia, ale ak súčasne vznikla škoda (v prípade sťažovateľa úhradou nákladov obhajoby 13. júna 2013). Kým súd prvej inštancie posunul hranicu interpretácie protichodne proti textu zákona, tak odvolací súd pri využití striktného gramatického výkladu dospel k právnemu záveru, že pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodné doručenie nezákonného rozhodnutia (16. júna 2003). Použitím zásady *vigilantibus iura scripta sunt* spolu so zdôraznením skutkovej okolnosti deväťmesačného časového rozpätia medzi právoplatným oslobodením spod obžaloby (6. september 2012) a uplynutím objektívnej premlčacej doby (16. júna 2013) odvolací súd považoval námietku premlčania vznesenú žalovanou za účinnú procesnú obranu. V skutkových a právnych podmienkach prejednávanej veci bolo zamietnutie žaloby sťažovateľa postavené na závere premlčania uplatneného nároku, s ktorým však najvyšší súd vo svojom (prvom) kasačnom uznesení nesúhlasil. Svoj konkurenčný právny názor o neuplynutí objektívnej premlčacej doby založil na ústavne konformnom výklade zákona č. 58/1969 Zb. a na analogickej aplikácii vlastnej judikatúry [sp. zn. 3Cdo/3/2018 (R 25/2019)]. V nasledujúcom konaní o ústavnej sťažnosti protistrany sťažovateľa ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 478/2023 z 11. januára 2024 tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu okrem iného vytýkal

práve to, že uvedená judikatúra najvyššieho súdu nedopadá na vec sťažovateľa. Jednoznačným a zrozumiteľným procesným pokynom uložil najvyššiemu súdu opätovne posúdiť dovolanie sťažovateľa a svoje závery náležite odôvodniť.

19. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia tak vyplýva, že najvyšší súd sa venuje dovolacej argumentácii v dvoch odsekoch, v ktorých „len“ recykloval jednotlivé body z nálezu ústavného súdu a z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu. Takto dospel k záveru o ústavnej konformnosti právneho názoru odvolacieho súdu o uplynutí premlčacej doby, ktorý považoval za dostatočne zrozumiteľný a riadne odôvodnený podľa § 420 písm. f) CSP. K skúmaniu ďalších dovolacích dôvodov sa nedostal z dôvodu nadbytočnosti.

20. K sťažovateľom rozporovanej kvalite odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd hodnotí, že je na hranici ústavnoprávnych požiadaviek, keďže sa najvyšší súd v dostatočnej miere nevysporiadal s uplatnenou dovolacou argumentáciou sťažovateľa a na riešenie konkrétného právneho problému (uplynutie objektívnej premlčacej doby, resp. okamih začatia plynutia objektívnej premlčacej doby) reagoval len schematicky. Pri ústavnoprávnom prieskume obsahu posudkovej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia (body 21 a 22) ústavnému súdu neunikla istá miera nesústredenosti a nedôslednosti, a to v podobe väčšieho rozsahu formálnych chýb v písaní (najmä v bode 22) či v spletitej štylistike. Ústavný súd uznáva, že ojedinele sa vyskytujúca chyba v písaní je v oblasti súdnictva bežný jav, ktorému sa objektívne častokrát nedá vyhnúť. V danom prípade však početnosť „preklepov“ nachádzajúcich sa v odôvodnení napadnutého uznesenia v spojení s plytkou argumentačnou rovinou – zredukovanou len na recykláciu dôvodov nálezu ústavného súdu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu – indikuje nezáujem najvyššieho súdu sa v „novom“ dovolacom konaní po kasačnom náleze ústavného súdu hlbšie a autenticky zaoberať dovolacou argumentáciou sťažovateľa.

21. Ústavný súd práve pre neuspokojivé odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zvažoval možnú aktiváciu kasačnej právomoci v právnej veci sťažovateľa, avšak súčasne posudzoval aj jej dôsledky. Zameral sa pritom na otázku, či by odstránenie procesného nedostatku riadneho odôvodnenia mohlo v sťažovateľovej veci viesť k inému výsledku (m. m I. ÚS 68/2022, I. ÚS 12/2022, I. ÚS 536/2024). Zároveň prihliadal na princíp hospodárnosti konania, na dĺžku celého civilného sporového konania, ako aj skutočnosť, že táto právna vec je predmetom ústavnoprávneho prieskumu už po druhýkrát. Do úvahy zobral aj možné procesné zaťaženie strán konania, ktorých spor by sa ďalším kasačným rozhodnutím ústavného súdu nutne predĺžil, čo by vyvolalo zvýšenie ich úsilia a ďalšie finančné výdaje nielen strán konania, ale aj štátu.

22. Na základe týchto dôvodov a využitím princípu racionality ústavný súd upriamil svoju pozornosť na riešenie spornej právnej otázky odvolacím súdom – keďže výrok napadnutého uznesenia najvyššieho súdu bola založený na vyhodnotení správnosti, resp. ústavnej konformity právneho názoru odvolacieho súdu o uplynutí premlčacej doby (bod 21 napadnutého uznesenia) – a to optikou uplatnených sťažnostných námietok, ktoré sa v hmotnoprávnej rovine parciálne prelínajú s dovolacími námietkami.

23. Jadrom právneho problému v danej veci je najmä to, ako má byť správne interpretovaný § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. a z toho vyplývajúce rôzne následky pre strany sporu. Pre sťažovateľa má nespornú ústavnoprávnu relevanciu predovšetkým to, že dôsledkom striktného gramatického

výkladu § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. je záver o zániku súdnej vymáhateľnosti jeho nároku na náhradu škody a s tým aj súvisiaci zásah do vlastníckeho práva sťažovateľa.

24. Po oboznámení sa s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že odvolací súd riadne nastolenú otázku premlčania nároku na náhradu škody riešil, preskúmateľne k nej vyjadril svoje právne úvahy, vysvetlil vylúčenie odlišného prístupu k jej riešeniu a zdôraznil dôvody skutkového charakteru, so zreteľom na ktoré zvolil právne riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie. Ústavnému súdu preto ostáva z ústavnoprávneho hľadiska posúdiť primeranosť zvoleného výkladu.

25. Cieľom výkladu právneho textu je primárne realizovať účel, ktorému text slúži. Účelom inštitútu premlčania ako právneho následku kvalifikovaného uplynutia času je možnosť odvrátiť súdnu vymáhateľnosť subjektívneho práva námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie právnej istoty v právnych vzťahoch, stimulácia aktívneho prístupu veriteľa k uplatneniu svojho subjektívneho práva a zabránenie tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti.

26. V tomto prípade je potrebné zdôrazniť nesporné skutkové zistenia súdu prvej inštancie (por. bod 36 rozsudku odvolacieho súdu). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal v dispozícii zvyšných deväť mesiacov v rámci objektívnej premlčacej doby. Ústavnému súdu nie sú zrejmé dôvody, pre ktoré sa sťažovateľ v „pohodlnom“ časovom rozpätí nezaujímal o výšku nákladov vynaložených na trovy trestného konania a nevyvíjal aktivitu na ich riadne a včasné zistenie. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že vyčkávanie na vystavenie faktúry za obhajobu v trestnom konaní zo strany obhajcu nemožno považovať za konanie s dostatočnou starostlivosťou a opatrnosťou. Možnosť sťažovateľa namietat, že nie je subjektom povinnosti v zmysle § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších, je jeho právom, ale taký postup nemôže byť sankcionovaný vyslovením neúčinnosti námietky premlčania. Postup sťažovateľa po jeho právoplatnom oslobodení nejaví známky aktívneho prístupu k uplatneniu svojho nároku na náhradu škody, preto nie je potrebné, náležité a ani účelné analogické pretváranie či zmena textu zákona prostredníctvom recentnej objektívnej teleologickej interpretácie, keďže za daných skutkových okolností samotný text (§ 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb.) nevedie k nespravodlivému rozhodnutiu. Z týchto dôvodov je preto možné považovať závery odvolacieho súdu za ústavne udržateľné a ústavný súd k týmto záverom nemá čo dodať. Keďže bol nárok sťažovateľa vyhodnotený ako premlčaný, možno čiastočne súhlasiť s najvyšším súdom, že posúdenie ďalších dovolacích námietok, najmä pokiaľ ide o namietané právne posúdenie súdu prvej inštancie spojené s kauzálnym nexusom, je nadbytočné.

27. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že je si vedomý existencie právneho názoru iného senátu ústavného súdu prezentovaného v náleze sp. zn. III. ÚS 478/2023 z 11. januára 2024, ktorým tento vyslovil, že do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozhodnutia ústavného súdu nepatria. V dôsledku kasačnej záväznosti nálezu ústavného súdu najvyšší súd nepoňal dovoláciu argumentáciu v časti týkajúcej sa vznesenia námietky premlčania ako konania v rozpore s dobrými mravmi (nález sp. zn. III. ÚS 44/2017) do dôvodov napadnutého rozhodnutia. Konajúci senát ústavného sa k tomuto záveru iného senátu ústavného súdu neprikláňa a poukazuje na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (6Cdo/129/2017) a ústavného súdu (I. ÚS 454/2024, I. ÚS 196/2020,

I. ÚS 515/2020), v zmysle ktorej do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu s prihliadnutím na čl. 3 základných princípov CSP možno zahrnúť aj rozhodnutia ústavného súdu. Diskrepancia oboch senátov v otázke pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ je však v okolnostiach tejto právnej veci bezpredmetná. A to práve z dôvodu, že v tu prejednávanej veci aplikácia posudzovaného rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 44/2017 tak či onak nie je namieste, keďže pri porovnávaní skutkových okolností oboch vecí nejde o analógiu v skutkovom stave. Na rozdiel od prípadu sťažovateľa, ktorému uplynula objektívna desaťročná premlčacia doba až o deväť mesiacov neskôr, ako bol právoplatne oslobodený spod obžaloby (bod 26 tohto nálezu), v prípade iného sťažovateľa objektívna desaťročná premlčacia doba uplynula skôr, ako bolo trestné stíhanie zastavené, čo opodstatňovalo posúdenie vznesenej námietky zaujatosti za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

28. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, aby sa podľa vzoru českej judikatúry – uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/4835/2014 – pri určení počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby (§ 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb.) prihliadalo aj na skutočný vznik škody, ani túto nepovažoval ústavný súd v konkrétnych okolnostiach tejto veci za dôvodnú. Podstatné je, že v skutkových okolnostiach veci vedenej pred českým najvyšším súdom bolo nezákonné rozhodnutie Obvodního soudu Praha 1 (o zapísaní firmy do obchodného registra), žalobkyni doručené 18. novembra 1992. Až 6. novembra 2008 bola proti žalobkyni podaná žaloba proti neoprávnenému užívaniu firmy, v roku 2011 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie Městského soudu v Praze z 24. septembra 2010 vyhovujúce žalobe (ukladajúce povinnosť zmeniť firmu a podať návrh na zmenu zápisu firmy do obchodného registra), a teda až po uplynutí desaťročnej objektívnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. 18. novembra 2002). Uvedené rozhodnutie českého najvyššieho súdu, ktoré nie je v skutkových okolnostiach na vec sťažovateľa priliehavé, nemôže slúžiť ako nápona alebo návod pri hľadaní riešenia problému v odlišnej aplikačnej situácii. Ústavný súd vedomý si rôznych možností interpretácie práva nevzhliadol v skutkovej situácii sťažovateľa takú výnimočnú okolnosť, pre ktorú by bolo nutné v záujme spravodlivosti pristúpiť k odstráneniu hodnotovej medze v zákone a interpretáciou meniť jeho text.

29. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v individuálnych okolnostiach prejednávanej veci rozhodol uplatniť princíp racionality, ktorý prehodnocuje reálne dopady porušenia procesných práv na postavenie sťažovateľa (v tomto prípade nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu) na ochranu jeho základných práv a slobôd. Na jednej strane teda vážil najvyšším súdom opomenutú dovoláciu argumentáciu (pozri body 19 a 20 tohto nálezu, pozn.) a na strane druhej ju vyvažoval úvahou, či by odstránenie procesného nedostatku riadneho odôvodnenia mohlo v sťažovateľovej veci viesť k inému výsledku (m. m. I. ÚS 68/2022, I. ÚS 12/2022, I. ÚS 536/2024). V prejednávanej veci dospel k záveru, že pomyselné misky váh výnimočne prevážil princíp racionality a celkové individuálne okolnosti veci. Preto sťažovateľove argumenty posúdil sám, ktoré v súhrne vyhodnotil ako nedôvodné. Ústavný súd podotýka, že nepovažoval za hospodárne zrušiť uznesenie najvyššieho súdu len z dôvodu doplnenia odôvodnenia, ak výrok napadnutého uznesenia (odmietnutie dovolania) považuje za správny. So zreteľom na skutkový a právny stav by totiž v ďalšom konaní nebolo dovolaniu vyhovené a konanie by sa tak len predĺžilo s negatívnym výsledkom pre sťažovateľa.

30. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* ústavnej sťažnosti sťažovateľa v celom rozsahu nevyhovet. Vzhľadom na uvedené bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia jeho základných práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 7. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu